

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

**รูปแบบภาวะผู้นำของข้าราชการสตรีระดับบริหาร
ของไทย**

**Leadership Styles of Thai Female
Executive Officials**

โดย

นางสาวศรีธนา สุวรรณสัมพันธ์

เสนอต่อคณะนิตดาสิงคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาตรี

นิตดาบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (นิตดาสิงคม)

พ.ศ. 2537

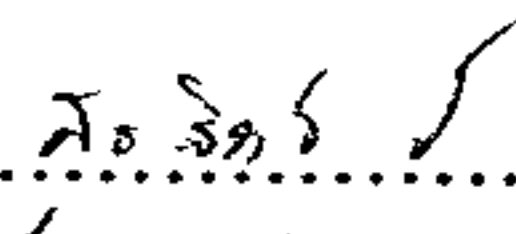
วิทยานิพนธ์ รูปแบบภาวะผู้นำของข้าราชการสตรีระดับบริหารของไทย
 Leadership Styles of Thai Female Executive Officials
 โดย นางสาวศรีธนา สุวรรณสัมฤทธิ์
 MISS SRITHANA SUWANSAMRITH

นักศึกษาคณะพัฒนาสังคม รุ่น 2 (ภาคพิเศษ กทม.) รหัส 530351061

คณะที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า
 สมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) ได้

คณะที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

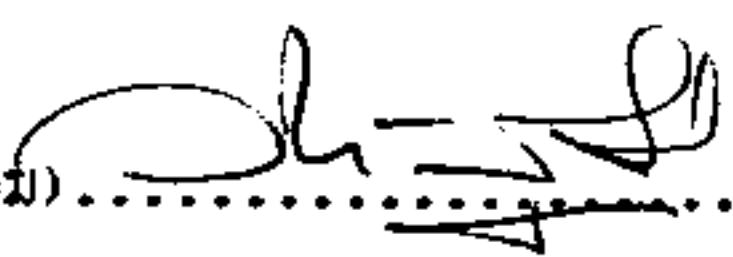
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

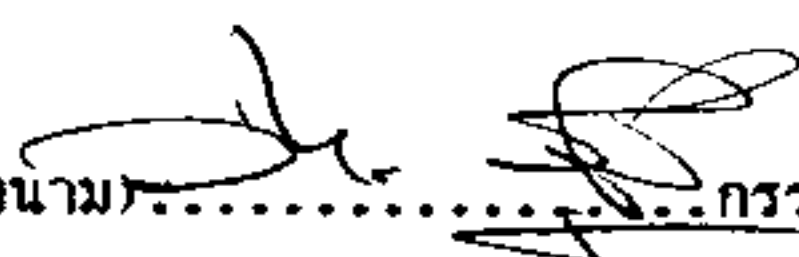
(ลงนาม)..........ประธาน
 (ดร.สุรสิทธิ์ วชิรขจร)

(ลงนาม)..........ประธาน
 (ดร.สุรสิทธิ์ วชิรขจร)

วันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2537

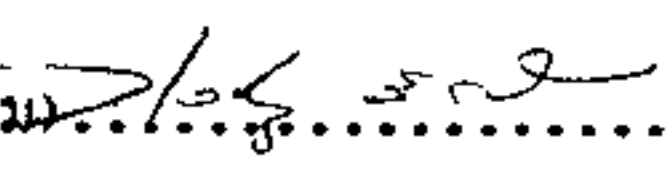
วันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2537

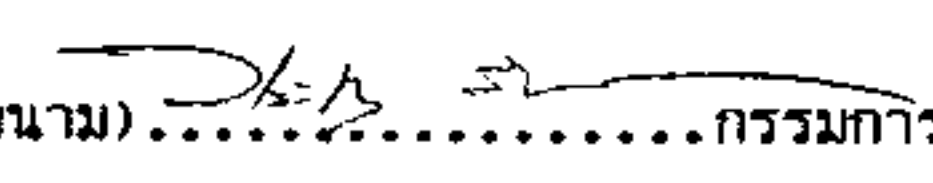
(ลงนาม)..........ที่ปรึกษา
 (อ.วิชัย รูปขำดี)

(ลงนาม)..........กรรมการ
 (อ.วิชัย รูปขำดี)

วันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2537

วันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2537

(ลงนาม)..........ที่ปรึกษา
 (อ.ประเสริฐ รุกไทยดี)

(ลงนาม)..........กรรมการ
 (อ.ประเสริฐ รุกไทยดี)

วันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2537

วันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2537

คณะพัฒนาสังคม อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
 หลักสูตรพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

ลงนาม..........คณบดี
 (นายวิชัย รูปขำดี)

วันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2537

(2)

บทคัดย่อ

- ชื่อวิทยานิพนธ์ : รูปแบบภาวะผู้นำของข้าราชการสตรีระดับบริหารของไทย
- โดย : นางสาวศรีธนา สุวรรณสัมฤทธิ์
- ชื่อปริญญา : พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาลังคม)
- วิชาเอก : การวิเคราะห์นโยบายและการวางแผนพัฒนาลังคม
- ปีการศึกษา : 2537

การศึกษาเรื่องรูปแบบภาวะผู้นำของข้าราชการสตรีระดับบริหารมีวัตถุประสงค์

3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำรงตำแหน่งบริหารงานสตรีในระบบราชการไทย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เอื้อต่อภาวะผู้นำของข้าราชการสตรีระดับบริหารที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่หัวหน้ากองขึ้นไปในกระทรวงต่าง ๆ
3. เพื่อศึกษารูปแบบภาวะผู้นำของข้าราชการสตรีระดับบริหารของไทยว่ามีลักษณะ โนม เอียง ไปทางใดระหว่างแบบประชาธิปไตยและแบบอัตตาธิปไตย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ข้าราชการสตรีที่ดำรงตำแหน่งบริหารตั้งแต่ระดับหัวหน้ากองขึ้นไปใน 13 กระทรวง จำนวนทั้งสิ้น 195 คน

ผลการศึกษา พบว่า

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการสตรีระดับบริหารส่วนใหญ่อำนาจ ตำแหน่งผู้อำนวยการกอง มีอายุระหว่าง 51-55 ปี วุฒิกศษาระดับปริญญาตรี 93 คน และปริญญาโท 90 คน มีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ระหว่าง 22-30 ปี มีสถานภาพครอบครัวสมรสแล้ว 121 คน เป็นโสด 60 คน และเห็นว่ามีโอกาสเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานมาก จำนวน 123 คน ผลการวิจัยพบเพิ่มเติมอีกว่า ตำแหน่ง กระทั่งที่สังกัด อายุ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและสถานภาพครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อรูปแบบและภาวะผู้นำ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และพบว่า โอกาสการเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับภาวะผู้นำบางประการ ดังต่อไปนี้

1. การวางนโยบาย
2. การตัดสินใจ
3. ความรับผิดชอบ
4. การใช้วิถีทางแห่งปัญญา
5. การใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

โดยภาพรวม ข้าราชการสตรีระดับบริหารส่วนใหญ่มิรูปแบบภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตยในระดับปานกลาง 133 คน มีรูปแบบภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตยในระดับสูง 62 คน และไม่พบว่าข้าราชการสตรีระดับบริหารมีรูปแบบภาวะผู้นำอยู่ในระดับต่ำเลยซึ่งก็หมายถึง ข้าราชการสตรีระดับบริหารไม่มีรูปแบบผู้นำแบบอัตตาธิปไตยนั่นเอง

จากผลการศึกษาดังกล่าวอาจนำไปสู่ข้อเสนอแนะดังนี้ ข้าราชการสตรีระดับบริหารมีความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดีได้ จึงควรเปิดโอกาสให้สตรีก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงให้มากยิ่งขึ้น โดยพิจารณาตามความรู้ ความสามารถ และควรได้มีการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของข้าราชการสตรีจากภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตยระดับปานกลาง ไปสู่ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตยในระดับสูง โดยรัฐบาลต้องกำหนดนโยบายและแผนงานในการพัฒนาและส่งเสริมบทบาทของสตรีอย่างจริงจัง เพื่อเปิดโอกาสให้สตรีได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศมากยิ่งขึ้น ตลอดจนรณรงค์ให้สังคมยอมรับบทบาทของสตรีให้มากขึ้นด้วย

ABSTRACT

THESIS : Leadership Styles of Thai Female Executive Officials

BY : Ms. Srithana Suwansamrith

DEGREE : Master of Arts (Social Development)

MAJOR : Social Analysis and Planning

ACADEMIC YEAR : 1994

The study of "Leadership Styles of Thai Female Executive Officials" had the following purposes:

1. to study the present status of female executives in the Thai official system,
2. to study the relationship among factors supporting the leadership status to female executives at the division head level in different ministries, and
3. to study the trends toward the status of leadership styles of Thai female executive officials, whether democratic or autocratic in nature.

Random samples used in the study were 195 female executive officials from the division heads level and up in thirteen ministries.

The study found that the general characteristics of female executives were : (1) division heads of position; (2) 51-55 years of age; (3) BA and MA educational levels, 93 and 90 respectively; (4) 22-30 years working experience; (5) marital status: 121 married and 60 singles; and (6) aspirations: 123 persons expecting to be upgraded to higher positions. Additionally, the study found that age, education, working experience, and marital status were not directly related to leadership status and styles which were to reject the hypothesis of the study, and it was found that aspirations (job opportunities) were correlated with leadership status in the following manners:

- (1) policy making,
- (2) decision-making,
- (3) responsibility,
- (4) intellectualization, and
- (5) creativity.

In general, 133 female officials administered in moderately democratic style and 62 women in a highly democratic style. The study found no instances of autocratic leadership styles.

According to the results of this study, the majority of Thai female executive officials can be good leaders, so there ought to be given a chance to rise to higher executive positions, according to their knowledge, and ability. The leadership styles of Thai female executive should be developed from moderately democratic to highly democratic.

(6)

The government should formulate the policy and plans to develop and encourage the roles of women to give them a chance to help developed the country. There should also be a campaign to make society more aware and increase the acceptance of the female roles.

คำนำ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก อาจารย์ ดร. สุรสิทธิ์ วชิรขจร ประธานกรรมการที่ปรึกษา อาจารย์วิชัย รูปขำดี และอาจารย์ประเสริฐ รักไทยดี กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ และมีน้ำใจยิ่ง รวมทั้งคุณอาจารย์คณะพัฒนาสังคมทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตลอดหลักสูตรการศึกษา และข้าราชการสตรีระดับบริหารในกระทรวงต่าง ๆ ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ตลอดจนรองศาสตราจารย์ ดร. วัฒน์ น้อยแสงศรี อดีตคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ และอดีตรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปัจจุบันเป็นคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขในการเขียนบทคัดย่อภาคภาษาอังกฤษ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อผู้ที่ได้กล่าวนามข้างต้นมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ศวีธนา สุวรรณสัมพันธ์

ตุลาคม 2537